

ИЗВОР

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР

ISSN 1847-4454

22. јул 2026.
ГОДИНА XX

БРОЈ: 402

КАЛИГРАФСКИМ ПЕРОМ ДО КОРЕНА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

На Дивчибарама је, у оквиру образовног програма Заједничког већа општина, одржана Летња школа калиграфије „Путевима Захарија Орфелина“, која је окупила 58 ученика из десет основних школа.

ОТВОРЕН ОГРАНАК БИБЛИОТЕКЕ
СРПСКОГ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА У
БОРОВУ НАСЕЉУ

ЈУБИЛАРНО 30. СИЈЕЛО
ТРОМЕЂЕ ОКУПИЛО ЧУВАРЕ
ТРАДИЦИЈЕ

РЕПОРТАЖА: НАЈСТАРИЈА ЦРКВА
У ЕПАРХИЈИ ОСЕЧКОПОЉСКОЈ И
БАРАЊСКОЈ - ХРАМ У КОПРИВНИ

ШТА ДОНОСИ НОВИ ЗАКОН О ЛОВСТВУ, У САБОРУ РХ, ГОВОРИЛА ЈЕ ДРАГАНА ЈЕЦКОВ

ВОЗАЧИ И ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ НА УДАРУ НОВИХ ПРАВИЛА

Закон о ловству врло је важан имајући у виду чињеницу да лов у Хрватској има дугу традицију која сеже у далеку историју, започиње крајем 19. века оснивањем првих ловачких друштава, а данас представља спој богате културе, бриге за природу и одрживог управљања дивљачи. Данас у Хрватској има око 70 000 ловаца и ловкиња и 730 ловачких друштава. О овој теми у Сабору Републике Хрватске говорила је саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков** која је указала на позитивне промене, али и истакнула оно негативно.

- Позитивним сматрам давање предности домицилним ловачким удружењима и досадашњим концесионарима уз ограничење највише понуђене цене закупнине како би се избегле нереално високе цене закупнине ловишта која неки могу платити, а већина

ловачких друштава не може платити. Уз то, несумњиво је да локалци, ловци осим што јако добро познају своје шуме и атаре, брину се да очувају биолошку равнотежу те пуно савесније управљају ловиштем од оних којима је то бизнис и профит. Закуп ловишта се повећава са садашњих 10 година на 20 година са намером да се оствари континуитет управљања, очување капацитета и потакне дугорочно планирање улагања у ловиште. По први пут у законодавство уводи се посебан програм оспособљавања и полагање испита из балистике и руковања ловачким оружјем као услов за приступање ловачком испиту. Тиме се додатно унапређује сигурност и квалитета оспособљавања будућих ловаца, с обзиром на то да руковање ватреним оружјем представља једно од најодговорнијих подручја у ловству те захтева посебна

теоријска знања и практичне вештине. Програм оспособљавања омогућује системско стицање знања о основним начелима балистике, сигурном руковању, ношењу, употреби и одржавању ловачког оружја, те правилима поступања којима се спречавају несреће и угрожавање људи, имовине и дивљачи. Предложене измене Закона о ловству доносе и велику децентрализацију јер се мења расподела прихода од накнаде за право лова. Жупаније ће убудуће имати знатно веће овласти, али и финансијске ресурсе за решавање проблема насталих штета коју направи дивљач на пољопривредним усевима. Уместо досадашњих 20%, жупанијама (око 860 000 евра) сада ће припадати чак 60% прихода од свих закупнина за ловиште. Тај постотак преточиће се у износ од око 2 600 000 евра, а жупаније ће тај новац наменски усмеравати за санацију штета које дивљач почини на пољопривредним усевима. Оправдано је питање хоће ли заиста жупаније то моћи? Хоће ли ова средства бити довољна за санацију штета које дивљач учини? Дакле, жупани

када се предвиђени приходи истопе, знате на која врата требате куцати - започела је свој говор Драгана Јецков.

Овом приликом, Драгана Јецков оценила је да су поједина предложена решења из Закона о ловству непримењива и неефикасна. Према њеним речима, оно што се представља као модернизација и већа транспарентност, у пракси представља пребацивање одговорности са државе на грађане. Навела је да министар тврди како је пронађено решење за санацију штета од дивљачи, али да се, како сматра, пољопривредницима и возачима заправо поручује да сами сnose последице уколико им дивљач уништи усеве или изазове саобраћајну незгоду. Истакла је да се исти модел примењује и на пољопривредним површинама и на путевима, при чему се, према њеној оцени, кроз принцип доказивања кривице

одговорност пребацује на грађане како би се заштитио државни буџет. Подсетила је да су пољопривредници до сада штету углавном решавали директним договорима или судским споровима са корисницима ловишта.

Говорећи о штети на пољопривредним површинама, Јецков је оценила да је идеја ограђивања парцела економски неодржива. Указала је на то да држава дивљач третира као јавно добро док се налази у ловиштима, али да се одговорност, када дивљач причини штету на усевама, пребацује на саме произвођаче хране. Сматра да нови закон додатно учвршћује такав приступ увођењем обавезе да пољопривредници, како би остварили право на накнаду штете, морају да докажу да су предузели све законом прописане мере заштите.

- То у пракси отвара големи простор корисницима ловишта и осигураватељима да у сваком судском спору тврде како нечији електрични пастир или ограда нису били „довољно учинковити”. За малог или средњег хрватског пољопривредника с расцепканим парцелама, захтев да сам опасује стотине метара оgrade економска је утопија. Поврх свега, уведени су и драстично краћи рокови за пријаву штете. Ако нисте на њиви свакога дана и не уочите штету у року од 24 или 48 сати изгубили сте свако право. У медијима се чуло од стране министарства једно бизарно објашњење: „Кад смањимо тај број дивљачи који је непотребан, онда ће се, наравно, смањити и штета од дивљачи”, дакле проста логика, поубијајмо сву дивљач, шта ће нам природна равнотежа, какав биолошки минимум? Шта ће нам дивљач? - додаје Јецков.

„НА ЦЕСТИ: ЛОВЦИ ЗАШТИЋЕНИ, ВОЗАЧИ ПРЕД ЗИДОМ”

Јецков је навела да се исти принцип примењује и када је реч о саобраћајним незгодама које изазове дивљач на јавним путевима. Подсетила је да је држава од 2018. године, путем јединствене полиције Хрватског ловачког савеза, исплатила више од 55 милиона евра за штету насталу услед налета возила на дивљач.

Уместо да се тај проблем, како је рекла, решава бољим управљањем ловиштима и постављањем заштитних ограда на критичним деоницама путева, држава је, према њеним речима, одлучила да укине досадашњи модел аутоматске накнаде штете.

Оценила је да нови модел, који уводи подељену одговорност, практично мења досадашњу судску праксу према којој се дивљач на путу сматрала опасном ствари за коју одговара онај ко управља ловиштем или путем. Према њеним речима, по новом решењу ловачка друштва неће одговарати за штету осим уколико се докаже да је дивљач на коловоз доспела као последица организованог погонског лова. Додала је да ће се возачи због тога чешће суочавати са споровима са осигуравајућим кућама, које би, како сматра, могле да одбијају исплату одштете уз образложење да брзина није била прилагођена условима на путу. Како је навела, грађанима и предузетницима у таквој ситуацији преостаје да сами снесу трошкове поправке возила или да плаћају скупље каско осигурање и додатне пакете осигурања.

- Досадашњи модел, у којем су се штете покривале кроз јединствену полицију Хрватског ловачког савеза, а новац долазио из прорачуна Министарства пољопривреде, законодавац је одбацио и ризик пребацио на возаче уводећи начело доказане кривње. Дакле, Министарство више неће бити „широке руке”, него ће возачи морати доказивати да је за несрећу одговоран неко други: „У случају да нема одговорне особе, возач је тај који ствара ризик, јер управља моторним возилом, односно опасном ствари”. То значи да возач не плаћа штету зато што је нужно крив, него зато што нема друге особе коју би се могло сматрати одговорном. Ловци ће одговарати само ако се утврди да је дивљач на цесту истрчала због њихових активности, рецимо током лова. Управитељи цеста плаћаће одштету само ако се налет догоди на аутопуту или на цести на којој је утврђен пропуст у одржавању заштитне инфраструктуре или означавању опасности. Истина је да овакав предлог возаче упућује на

комерцијална осигурања попут каска што ће одговарати осигураватељима, јер је каско полицама покривен тек мањи део возила у Хрватској. Резултат је сујав у којем држава смањује трошак, ловци избегавају аутоматску одговорност, а возачи преузимају већи ризик. Па ми остаје свима нама, возачима, да пожелим срећу јер уколико буде налета на дивљач, чека нас дуготрајни и неизвесни поступак доказивања пропуста ловачког удружења или управитеља цесте како би остварило право на одштету - каже саборска заступница.

За крај излагања, Јецков је оценила да је предложени Закон о ловству пример доношења законских решења која, како сматра, више штите одређене интересе него грађане који стварају вредност и плаћају порезе. Истакла је да се ловство у Хрватској и даље третира као привилегована делатност и уносан посао, уместо као јавна служба која треба да доприноси очувању биодиверзитета. Оценила је да ће према новим законским решењима и пољопривредници којима дивљач уништава усеве и возачи који претрпе штету у судару са дивљачи сносити највећи део одговорности. Према њеним речима, Министарство пољопривреде овим предлогом практично пребацује одговорност за управљање дивљачи са државе на грађане, који ће, како је навела, сами сносити последице лошег управљања. Додала је да је не изненађује што овакви законски предлози долазе од власти која је, како је рекла, раније протестовала против мера које данас сама спроводи. Као пример је навела незадовољство ратара из Славоније и Срема због ниске откупне цене пшенице, истичући да, упркос најавима протеста и блокада саобраћајница, надлежни не желе да разговарају са њима.

Закључила је да се таква политика на крају враћа својим креаторима, те је у име Клуба заступника СДСС-а изразила наду да ће конструктивне примедбе и предлози изнети током саборске расправе бити озбиљно размотрени и да ће предлог Закона о ловству бити измењен, јер у садашњем облику, сматра, није добар.

Маја МИЛАНОВИЋ

О ЗНАЧАЈУ ОБРАЗОВАЊА НА МАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ ГОВОРИЛА ЈЕ САБОРСКА ЗАСТУПНИЦА ДРАГАНА ЈЕЦКОВ

ОБРАЗОВАЊЕ НА МАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ ЈЕДНО ОД ОСНОВНИХ МАЊИНСКИХ ПРАВА

Саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков** у Хрватском сабору осврнула се на једну од ретких позитивних вести која је ових дана стигла из Београда. Како је истакла, у времену када су јавни простор и медији често испуњени лошим вестима и суморним прогнозама, посебно охрабрују догађаји који имају значај за очување идентитета националних мањина. Говорећи о томе, Јецков је издвојила свечану доделу сведочанстава првој генерацији ученика који су у Београду похађали наставу хрватског језика са елементима националне културе. Реч је о петнаестак ученика који су током протекле школске године учили хрватски језик, упознавали хрватску културу, обичаје и историју, негујући на тај начин свој национални идентитет живећи ван матичне земље.

- Овај догађај има много веће значење од самог завршетка једне школске године јер представља важан корак у остваривању права хрватске националне мањине у Републици Србији на образовање на властитом језику и очување властитог културног и националног идентитета. Важан је то корак као и за нас, Србе у Хрватској. Мањинско образовање у формалном или неформалном облику није привилегија, оно је темељно мањинско право и један од најважнијих инструмената очувања језика, културе и идентитета националних

заједница и њихова повезница с матичном државом. Када деци омогућимо да уче свој матерњи језик, ми не чувамо само речи и граматiku, чувамо сећања, обичаје, књижевност, историју и осећај припадности који се преноси с генерације на генерацију. Зато нам је мањинско образовање свима важно - каже саборска заступница Драгана Јецков.

На крају обраћања, Драгана Јецков поздравила је успешан почетак наставе хрватског језика у Београду, изразивши наду да ће се програм наставити и даље ширити, да ће из године у годину окупљати све већи број ученика, као и да ће хрватска заједница у Србији имати

joш боље услове за неговање свог језика и националног идентитета кроз образовни процес. Истовремено, поручила је да исте услове и могућности прижељкује и Србима у Хрватској.

- Надам се да ћемо сви, и са једне и друге стране Дунава, успети изборити адекватну регистрацију мањинских школа као специфичан облик којег познаје европско и домаће законодавство. Зато је важно да се овако добре вести пробију у јавни простор како би сви они који причају о одвојеним школама, одвојеним разредима, следећи пут пре него тако нешто изјаве, бар размисле и уколико немају ништа паметније за рећи нека наставе ћутати - закључује Јецков.

Маја МИЛАНОВИЋ

**ПРАТИТЕ СРПСКЕ МЕДИЈЕ
НА ИСТОКУ ХРВАТСКЕ**

срби .HR
INFORMATIVNI PORTAL

**ВРОЦКА
Славоније, Барање и западног Срема
АГОПИНА**

**radio
dunav**
101.5 FM

**100.7 FM
RADIO BOROVO**

**96.9 FM
RADIO BANJSKA KOSA**

YouTube
@tvprodukcijaZVO

У ОКВИРУ ОБРАЗОВНОГ ПРОГРАМА ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА ВУКОВАР, НА ДИВЧИБАРАМА ЈЕ ОД 15. ДО 21. ЈУЛА ОДРЖАНА 8. ПО РЕДУ ЛЕТЊА ШКОЛА КАЛИГРАФИЈЕ „ПУТЕВИМА ЗАХАРИЈА ОРФЕЛИНА“

КАЛИГРАФСКИМ ПЕРОМ ДО КОРЕНА

Ученици десет основних школа са подручја Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније, који се образују по моделу А, односно по образовном програму на српском језику и ћириличном писму и ове су године имали прилику да се упознају са техникама иконописања и калиграфије, али и да усаврше претходно стечена знања и искуства у овој врсти ликовне уметности. Реч је о укупно 58 ученика шестих и седмих разреда који су се у својим школама истакли као примерени и вредни ђаци, љубитељи ликовне културе и уметности, али и они који су изразили жељу, интересовање и вољу да се опробају у новим уметничким техникама и додатно развијају своје таленте.

Осма Летња школа калиграфије „Путевима Захарија Орфелина“ поред основне едукативне функције, ученицима је понудила много више од самог савладавања уметничких техника. Програм је осмишљен тако да децу подстакне на креативност, развијање талента и интересовања за уметност, али истовремено и на упознавање са културном, историјском и духовном баштином српског народа. Кроз радионице, теренску наставу, обилазак манастира, културно-историјских знаменитости и природних лепота, ученици су имали прилику да уче, истражују, друже се и упознају са просторима и вредностима које

представљају део њихове шире културне и духовне баштине.

На самом почетку реализације, пре осам година, овај пројекат организовало је Веће српске националне мањине Града Вуковара. Тада је то била једнодневна школа која се одржавала у Борову. Након што је пројекат преузело Заједничко веће општина, активности су проширене и пресељене у Даљ-планину, тачније у простор Храма Успења

Пресвете Богородице, где су се одржавале радионице калиграфије, иконописања и литургијског појања. С обзиром на то да су полазници свакодневно морали да путују до манастира у Даљу, појавила се потреба да се програм додатно унапреди и обогати, али и да се ученицима омогући квалитетнији боравак и већи број садржаја. Идеја је била да се деци, осим рада у оквиру калиграфских и иконописних радионица, пружи могућност да упознају нова места, историјске личности и догађаје, културну и верску баштину, као и природне лепоте простора у којем борава.

Представници ЗВО-а одлучили су зато да се програм реализује у Републици Србији, односно у матичној земљи, како би се обезбедио већи број садржаја који ће учесницима обогатити знања о сопственој култури, историји, вери и националном идентитету. Тако се почетна идеја да се деца упознају са уметничком формом која у себи обједињује ликовно стваралаштво, традицију и историју, из године у годину развијала и ширила. Данас се овај пројекат може посматрати не само кроз његов образовни и културни аспект, већ и кроз његову верску и духовну компоненту.

Исто тако, већ неколико година програм обухвата и теренски рад, у оквиру којег се ученици упознају са верским обележјима, културно-историјским знаменитостима и

значајним личностима. На тај начин, оно што науче током радионица добија своју ширу димензију, јер деца имају прилику да знања непосредно повежу са местима, људима и догађајима о којима уче.

Према речима организатора, током свих година одржавања Летње школе посебно се истакао велики број талентоване деце. У реализацију програма укључено је више особа, па су, осим стручних ментора, ангажовани и волонтери и водитељи радионица, чиме је ученицима омогућена стална подршка и квалитетан рад, али и довољно простора за дружење, игру и одмор.

- У преподневним часовима деца су била на радионицама иконописања, док су послеподне учествовала у радионицама калиграфије. Свака од радионица трајала је отприлике два сата, а остатак дана био је испуњен шетњама, спортским активностима и другим садржајима. У вечерњим сатима дружили су се у дискотеци уз музику и плес. Програм смо осмислили тако да деца буду радно активна, физички активна, али и да уживају у много забаве. Пре свега, желимо да током боравка науче много тога корисног када је реч о културним садржајима и да кроз дружење и заједничке активности стекну нова искуства и пријатељства - рекла је председница Одбора за образовање ЗВО-а **Милица Стојановић**.

Водитељка радионица била је дипломирана ликовна уметница **Рада Марковић**, која је током трајања школе заједно са ученицима радила на усвајању и усавршавању различитих техника, пратећи њихов напредак и подстицајући их да развијају сопствени уметнички израз.

- Са нама су била деца која су до сада показала смисао за ову врсту уметности и дар за сликање. Имали смо и ученике који су долазили претходних година и који су у међувремену показали велики таленат. Код њих се заиста види љубав према сликању. Они бирају захтевне радове и није им тешко да до касно увече предано раде и сликају. Управо таква посвећеност показује колико је важно деци пружити простор и време да развијају оно у чему су талентована - истакла

је Стојановићева.

Организатори су ове године додатну пажњу посветили и комуникацији са родитељима, који су имали прилику да прате активности своје деце и свакодневно буду информисани о њиховом раду.

- Ове године оформили смо и групу са родитељима како би и они могли да виде шта њихова деца раде. Свакодневно смо им слали информације о свим активностима, тако да нам је жеља да и проглашење најбољих радова буде организовано у њиховом присуству. Имамо углавном позитивне реакције, како деце, тако и њихових родитеља, који се често одушеве када виде шта су све њихова деца током боравка овде урадила и колико су научила - каже председница Одбора за образовање ЗВО-а.

Поред свакодневних радионица, програм је обухватио и бројне излете и посете. Ученици су имали прилику да посете кућу Живојина Мишића, обиђу Ваљево, као и манастире Лелић и Јовање, а организован је и успон на Црни врх.

- Сваки дан био је испуњен различитим и интересантним садржајима. Желели смо да деца не буду само учесници радионица, већ да кроз целокупан програм упознају места која носе важна историјска, културна и духовна значења. На тај начин они уче кроз искуство, а оно што виде и доживе често остаје много дужи у њиховом сећању - навела је Милица Стојановић.

ЗДРАВ РАЗВОЈ НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА КАО КЉУЧ ЗДРАВОГ ДРУШТВА

Председник Заједничког већа општина Вуковар **Дејан Дракулић** изразио је велико задовољство досадашњим резултатима и развојем пројекта, који је током година

прерастао почетне оквире и постао један од програма кроз које се код ученика подстиче интересовање за сопствену културу, историју, традицију и идентитет.

Током година организатори су настојали да програм унапреде и прилагоде потребама деце, али и да им омогуће што квалитетнији приступ знању и садржајима који су им од значаја за њихово образовање и одрастање. С обзиром да се Летња школа данас реализује у матичној земљи, ученицима је омогућено да, поред учења иконописања и калиграфије, упознају знаменита места, манастире, културна добра и природне лепоте.

- Ми смо се током периода организације пројекта трудили да унапредимо начин рада како би деца добила квалитетније знање, али и да ученицима олакшамо приступ истом. Летња школа се сада реализује у матичној земљи како би се деца, поред иконописања, упознала и са знаменитим местима која су важна за нашу заједницу. Сваке године обилазимо манастире, културна добра и природне лепоте. То је концепт који омогућује позитивну атмосферу и конструктивно дружење, у којем су деца посвећена раду, развијају свој таленат, али истовремено имају прилику и време за размену искустава и склапање нових пријатељстава - рекао је Дракулић.

Он је нагласио да је посебно мотивишуће за ЗВО то што деца кроз овакве програме упознају своје вршњаке, да се међусобно друже, размењују искуства и стичу нова знања која ће их подстаћи на размишљање о сопственом идентитету.

- Сматрамо да је школа калиграфије у овом облику у којем је сада одлична прилика за све то. Пројекат се развија и шири, а препознат је и од стране Министарства науке и образовања Владе Републике Хрватске, које финансира

његове активности. Исто тако, препознали су га и наши партнери из Републике Србије, као и сви људи са којима смо током реализације програма били у контакту - истакао је председник ЗВО-а.

Резултати рада ученика биће представљени јавности на изложби која је планирана у Српском културном центру у Вуковару. Организатори најављују и могућност да се погледа и посебна изложба на којој би били представљени сви до сада награђени радови, чиме би се на једном месту могао сагледати развој ученика и њихових уметничких способности током осам година трајања пројекта.

- Имамо јако лепих радова, а све резултате ћемо, као и сваке године, објавити на изложби радова која је предвиђена касније у Српском културном центру у Вуковару. У плану је да се направи и једна изложба на којој ће бити представљени сви до сада награђени радови и на којој ће моћи да се види напредак у њиховом стварању. То би био својеврстан преглед свега што је урађено током свих ових година и још један начин да покажемо колико су деца напредовала - рекао је Дракулић.

ШКОЛА КОЈА ТРАЈЕ И КАДА СЕ РАДИОНИЦЕ ЗАВРШЕ

Пројекат, према речима организатора, има велики значај када је реч о неговању осећаја националне припадности код деце, али и успостављању везе са матичном земљом. Управо та компонента програма, сматрају организатори, добија све већи значај у времену када се питање очувања језика, писма, културне традиције и идентитета поставља као једно од важних питања опстанка и развоја сваке мањинске заједнице.

Након осам година реализације, организатори примећују позитиван одраз програма и напредак када је реч о неговању националних вредности. Тај осећај, како истичу, не би требало да буде заснован на затварању према другима, већ управо супротно - на познавању и поштовању сопственог идентитета, што представља основу за изградњу здравих односа са припадницима других националних, културних и верских заједница.

Кроз овакве активности ЗВО настоји да деци пошаље поруку да свој културни идентитет могу да развијају на здрав и позитиван начин, да могу да буду поносни на оно што јесу, на своју веру, традицију, језик и писмо, али и да истовремено буду отворени према другима. У том смислу, упознавање сопственог идентитета не представља препреку повезивању са другима, већ може бити важан темељ за изградњу самопоуздања, међусобног уважавања и друштвене одговорности.

- Верујем да ће сва путовања која смо до сада организовали створити позитиван однос према развоју осећаја националне и верске припадности, који ће се касније на правилан и здрав начин манифестовати у њиховом животу. Имамо сјајну децу, како у основним, тако и у средњим школама. Наша заједница има велики капацитет, а самим тим и будућност, а то је оно што ме највише радује. Управо та деца ће наставити наш рад, а ми смо ту да им помогнемо, да пратимо њихове таленте, труд и рад. Трудићемо се увек да организујемо оваква путовања и манифестације које доприносе њиховом развоју, али и да заједно градимо однос у којем ћемо им пружити поверење и сигурност - нагласио је Дракулић.

Настава на српском језику и ћириличном писму један је од основних фактора који

утичу на очување и развијање националног идентитета. Говорећи о предностима које образовање по моделу А носи са собом, Дракулић је поручио да су оне вишеструке, како у погледу квалитета образовања, тако и у погледу очувања језичког, културног и образовног идентитета српске заједнице. У том контексту, као једну од неоспоривих чињеница издвојио је квалитет знања које ученици добијају образујући се на српском језику и ћириличном писму, а који је, како је навео, видљив приликом полагања државне матуре, али и на различитим школским, жупанијским и државним такмичењима.

- То је основни разлог због којег родитељи треба да уписују децу на наставу на српском језику. Наравно, изузетно је важно и очување образовне и културне аутономије, као и језичког идентитета, које ми кроз наше програме промовишемо. Поред овог пројекта, постоји још много програма који се везују за промоцију школовања на српском језику и ћириличном писму. Желећи да га оснажимо и подстакнемо, финансирамо бројне активности које доприносе образовању и знању наше деце, а самим тим осигуравамо и видљивост ЗВО-а као кључне институције за друштвени, па и политички живот грађана, која јесте носилац развојних процеса наше заједнице - поручио је Дракулић.

За 58 ученика који су овог

лета боравили на Дивчибарама, школа је била прилика да науче како се обликује слово, како настаје икона и како се кроз уметнички израз могу сачувати традиција и сећање. Међутим, једнако важно, поред оног научног током радионица јесте и оно што су понели са путовања - нова познанства, пријатељства, искуства, успомене и спознају о томе да је културно наслеђе живо само онда када се преноси. Управо у томе лежи и шири значај овог пројекта. Калиграфија и иконописање постају почетна тачка једног много ширег процеса у којем се код деце развија интересовање за уметност, историју и традицију, али и свест о припадности заједници. Посета манастирима и културно-историјским знаменитостима даје ученицима могућност да оно што су можда раније познавали само из књига виде, доживе и разумеју у стварном простору.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ИНТЕРВЈУ СА ДИРЕКТОРКОМ СРПСКОГ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА У ВУКОВАРУ ЈЕЛИЦОМ ЛИПОВАЦ ДУДАШ

КЊИГЕ БЛИЖЕ ЧИТАОЦИМА

Поводом отворења Огранка библиотеке Српског културног центра у Борову насељу разговарали смо са директорком Српског културног центра у Вуковару Јелицом Липовац Дудаш. Сви заинтересовани грађани Огранак могу посетити уторком и четвртком од 9 до 12 часова

Који су били главни разлози и потребе због којих сте одлучили отворити Огранак библиотеке Захарија Орфелин управо у Српској кући у Борову насељу?

Огранак библиотеке Српског културног центра значајан је из више разлога. Поред тога што на овај начин чувамо нематеријалну културну баштину, пре свега матерњи језик и писмо, пружамо подршку ученицима који се образују на српском језику и ћириличком писму, развијамо код наших чланова љубав према књизи и читању, отварање Огранка становницима Борова насеља омогућиће једноставнији и бржи приступ књигама те обогатити њихов културни и друштвени живот. Све те активности окупиле су нову публику и привукле нове чланове, што значајно унапређује рад Српског културног центра и доприноси остварењу нашег главног циља, а то је очување националног идентитета Срба на подручју деловања Заједничког већа општина Вуковар.

Колико је важно да српска заједница у Борову насељу има простор попут библиотеке, не само као место за

позајмљивање књига, него и као место сусрета и културних садржаја?

Ми смо и до сада у Борову насељу реализовали бројне активности. Највише смо били посвећени деци вртићког узраста и ученицима, а већ трећу годину заредом, у простору Српске куће, организовали смо предавање и радионицу „Ивањдан код Срба”. Поред наведеног, у јуну смо организовали кабарећку представу „Од живота већа”, која је одушевила бројну публику. С новим Огранком, отварају се и веће могућности, па ће библиотека бити место сусрета љубитеља књига и заинтересованих грађана, јер ће у Борову насељу бити отворен читалачки клуб, који ће водити др Љиљана Бајац Николић. Ту ће се такође организовати и различити програми, у складу с простором који нам је на располагању.

Какав књижни фонд поседујете и које ће услуге бити доступне корисницима?

Огранак тренутно има 1.000 наслова, још толико књига је наручено и биће на полицама до краја године, а у току је проширење и даље опремање библиотеке и простора у

којем ће се окупљати чланови читалачког клуба. Међутим, важно је нагласити да све књиге које постоје у нашој библиотеци у Вуковару, преко 22.000 наслова, грађани могу прегледати и изабрати на интерактивном екрану, наручити, а затим преузети у Огранку библиотеке.

Које је Огранак првенствено намењен? Очекујете ли највећи интерес деце, младих, студената или старијих суграђана?

Тренутно смо највише базирани на дела из деље књижевности, односно лектирна дела, која ученици не могу пронаћи ни у школским ни у градској библиотеци и на романе који нашим члановима служе за разоноду и опуштање. Сва остала књижевна, научна и стручна дела могу се затражити и биће на располагању нашим члановима у Огранку библиотеке. На основу библиотечке грађе с којом располажемо, очекујемо да ће нашу библиотеку најчешће посећивати ученици и старији суграђани.

С обзиром на досадашњи рад, планирате ли и даље у простору огранка одржавати и културне програме, попут промоција књига, књижевних вечери или радионица?

У простору Огранка ћемо највише пажње посвећивати деци вртићког узраста и ученицима, те за њих организовати различите радионице, пре свега оне које се односе на најзначајније православне празнике, а затим и на часове обраде лектире, корисна предавања те деље представе. За нешто старију публику биће организовани занимљиви програми - изложбе, књижевне вечери, промоције књига и позоришне представе.

Колико су мештани овог дела града Вуковара укључени у програме и активности које организује СКЦ?

Мештани Борова насеља учествују у свим активностима Српског културног центра. Дobar пример за то је програм „Ивањдан код Срба”, који је сваке године све посећенији и на којем је овог месеца присуствовао велики број грађана који су активно учествовали у радионици плетења венчића. Мештани Борова насеља, такође, редовно прате и посећују програме који се одржавају у нашој установи у Вуковару и одазивају се на исте у великом броју.

Који су даљњи планови за развој

Српског културног центра и Библиотеке Захарија Орфелин и које бисте активности у наредном периоду посебно издвојили?

У наредном периоду у плану је проширење, израда додатних полица, те даље опремање Огранка и библиотеке у Вуковару, отварање читалачког клуба у Борову насељу, организовање занимљивих едукативних програма и радионица, школа глуме, али и активни рад на дигитализацији архивске грађе, која се објављује на сајту Српског културног центра.

Маја МИЛАНОВИЋ

КУЛТУРА

У ДАРДИ СУ 17. ЈУЛА СВЕЧАНО ОТВОРЕНИ ДАНИ СРПСКЕ ДРАМАТУРГИЈЕ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА ВУКОВАР

ПОЗОРИШТЕМ ОТВОРЕНИ ДАНИ СРПСКЕ ДРАМАТУРГИЈЕ

Представом „Наивчине“ у извођењу глумаца Културно-уметничког друштва Бранко Радичевић из Пачетина започели су Дани српске драматургије. Програмска активност Дани српске драматургије обухвата поменути представу, а вуковарску публику 27. јула у Српском културном центру очекује наступ стендап комичара Неше Бриџиса.

- Хтели смо помоћу ове манифестације да додатно обогатимо културни живот српског народа на подручју Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније, да на овај начин промовишемо квалитетну српску драматургију, уз приказивање разних представа различитих жанрова, као и довођење талентованих српских уметника која ће своја остварења моћи представити публици. Драго нам је да смо кроз ову манифестацију укључили и стендап који је у нашем народу доста популаран и у наредном периоду ће постајати све значајнији - рекао је председник Одбора за културу и

спорт ЗВО-а **Сретен Шодоловац**.

Како истичу из ЗВО-а, један од циљева манифестације јесте да квалитетни културни садржаји буду доступни што већем броју људи. Управо због тога за одржавање програма одабрани су Вуковар и Дарда, чиме су обухваћене обе жупаније и публици у мањим срединама омогућено да ужива у позоришним и другим културним садржајима без одласка у друге градове.

- На овај начин смо проширили манифестацију како би обухватили обе жупаније и како би могли доћи до што већег броја људи. У мањим срединама нема толико културног садржаја, стога је важно кроз овакве манифестације да пружимо публици прилику да виде квалитетан садржај без потребе да путују у велике градове - појашњава Шодоловац.

Говорећи о настанку овог програма, Шодоловац истиче да је идеја произашла из већ постојећих и успешних културних програма, уз жељу да се публици понуди разноврснији садржај. Како каже, циљ је да Дани српске драматургије из године у годину расту и окупљају све више квалитетних извођача.

- За организацију овог програма мотивисала нас је традиционална манифестација МЕЗДАМ коју КУД Бранко Радичевић традиционално организује сваке године. Свидео нам се тај концепт, с тим да смо укључили стендап који додатно употпуњује овакав вид манифестације и сматрам да ће додатно повећати квалитет

саме манифестације. Поред КУД-а Бранко Радичевић, планирано је да на јесен доведемо позориште из Србије које би такође у оквиру ове манифестације одиграло представу одређеног жанра - закључује Шодоловац.

Након успешног отварања у Дарди, манифестација се наставља 27. јула у Српском културном центру у Вуковару, где ће публика имати прилику да ужива у наступу стендап комичара Неше Бриџиса. Организатори очекују да ће и наставак програма привући велики број посетилаца и потврдити значај овог новог културног садржаја.

Маја МИЛАНОВИЋ

ХРАМ У КОПРИВНИ - НАЈСТАРИЈА ЦРКВА У ЕПАРХИЈИ ОСЕЧКОПОЉСКОЈ И БАРАЊСКОЈ

хрватских војних формација због чега је читава кровна конструкција била обрушена заједно са звоником. Генералној обнови претходили су и рестаураторски радови пре свега на остацима средњовековних фресака.

- Претпоставља се по фрагментима да се на једној фресци налази Свети Георгије и Свети архангел Михаило док се у олтару налази фреска Пресвете Богородице са Христом, а поред олтара са северне стране налази се Пресвета Богородица са анђелима. Све оне датирају из 14. века - истиче јереј Драган Ристанић напомињући да то није случај са мобилијаром храма који је углавном новијег датума.

- Ово све што видите унутра је новијег датума, прикупљено средствима Републике Србије и Републике Хрватске, као и верног народа како би црква била функционална и како би се у њој могла обављати богослужења.

СРЕДЊОВЕКОВНА СВЕТИЊА

Копривна је насеље које данас територијално припада Општини Шодоловци и најстарије је насеље на простору ове локалне самоуправе.

Општину Шодоловци данас чине углавном места настала након Првог светског рата када је дошло до колонизације становништва, махом породица солунских добровољаца. Поред Шодоловаца ту су и насеља Петрова Слатина, Паулин Двор, Ада, Палача и Силаш. Такође, овој општини данас територијално припада и место Копривна које своје корене вуче још из средњег века. Наиме, по неким записима Копривна се први пут помиње 1352. године. У то време овде су наводно живели Мађари, а место се звало Капорна. Нешто касније насељавају се Срби, а у 18. веку Копривна се помиње као део Ердутског властелинства. Претпоставља се да је у времену настанка насеља подигнута и црква која се овде налази и данас упркос бројним недаћама и зубу времена.

- Овај средњовековни храм посвећен је рођењу Пресвете Богородице и он је у саставу Епархије осечкопољске и барањске Српске православне цркве. По неким истраживањима и сазнањима овај храм потиче из 14. века о чему нам говоре и остаци фресака које се налазе овде.

Иначе храм се налази на археолошком налазишту и спада у споменике културе нулте категорије. Генерално је обновљен 2018. године када је и освештан тако да се овде редовно служи и света литургија - каже надлежни свештеник јереј **Драган Ристанић**.

Генерална обнова храма уследила је након што је био тотално девастиран током последњег рата деведесетих година када је у два наврата био гранатиран од стране

функционална и како би се у њој могла обављати богослужења.

Ипак, у храму се налази и неколико сачуваних старијих икона од којих се издвајају две Богородичине иконе.

- У храму се налазе и неке старе иконе. Пре свега ту је целивајућа икона рођења Пресвете Богородице која је из 19. века, а такође ту је и икона Пресвете Богородице која је уједно и рестаурисана - напомиње отац Драган.

ПОДАЦИ О ПОСТОЈАЊУ МАНАСТИРА

Разарање током деведесетих година није било једино. Сличну судбину храм је доживео и током Другог светског рата када је уништен каснобарокни иконостас, а сам храм претворен је у римокатолички. По два записа постоје основане претпоставке да је овде био и православни манастир. Први запис је са једног псалтира из 1758. године, а други је извештај судија Вировитичке жупаније Марији Терезији.

- Црква је била обнављана у више наврата, а постоје подаци да је обновљена 1752. године. Занимљиво је да у неким записима из средине 18. века стоји да је овде боравио и монах, односно калуђер Стеван, тако да се сматра да је овде био и манастир једно време, с тим да можемо да кажемо да је ово један од најстаријих православних храмова како у Епархији осечкопољској и барањској тако и на ширем подручју - нагласио је овдашњи парох.

Храм рођења Пресвете Богородице у Копривни налази се на месном гробљу што није типично поготово ако се узме у обзир положај других храмова на овом простору. Ради се о заштићеном средњовековном археолошком локалитету под називом Удовичко поље, али на том делу нису рађена систематска археолошка истраживања. У описима цркве стоји да је то једнобродна

грађевина с полукружном олтарском апсидом која је у целини грађена од опеке, а сачувана је у својим средњовековним габаритима. Гробље је данас подељено у два дела, у већем делу сахрањени су православни Срби, а у мањем Мађари и Хрвати. Међу очуваним надгробним споменицима налазе се они из првих деценија двадесетог века као и новијег датума, али и неколико надземних остатака споменика који би могли бити из нешто ранијег периода.

- У ранијим временима већина храмова се налазила на гробљима. Међутим, са измештањем локалитета и приближавањем главном путу гробља су остајала, а храмови су се градили у самом центру места - каже свештеник који поред овог села опслужује још неколико околних насеља.

- Овде имамо углавном старије становништво, а храм припада парохији петровслатинској која има шест места, то су Петрова Слатина, Шодоловци, Копривна, Пулин Двор, Ернестиново и Палача. Осим овог храма у којем се налазимо имамо и богомољу у Петровој Слатини која је посвећена Светом Василију Острошком. Међутим, мали број становника подразумева и мали број долазака на света Богослужења, али кад погледамо колико их има на овом подручју могу да кажем да сам задовољан са доласком људи у цркву - закључује јереј Драган

Ристанић.

Копривна је у овом крају остала упамћена и као место масовног страдања током Другог светског рата када је убијено, односно у оближњој шуми обешено 23 становника овог места у новембру 1943. године. Њима у част у селу је подигнут споменик као и спомен чесма, а споменик на месту страдања код шуме Томин храст је порушен почетком ратних деведесетих година. Копривна је од те 1943. године па све до краја рата била седиште народно-ослободилачког одбора за тадашњи осјечки котар, а споменик у центру места подигнут је 1961. године.

У самом насељу данас живи мање од 100 становника, мада ни у ранијем периоду у последњих двестотина година тај број није прелазео 400 становника од чега је највише било Срба којих је по попису из 1991. године овде било преко 70 одсто. Друштвени живот у месту је у потпуности замро тако да не постоји никаква организација као ни основна школа. У ранијим временима овде је био активан фудбалски клуб који је носио име Младост, а данас је од њега остало само игралиште које је протеклих година пресечено новим бетонским игралиштем за мале спортове. Локалном становништву овог и околних места као утеха и нада у боље сутра остаје ова древна светиња, мала по својим габаритима, али велика по свом значају.

Срђан СЕКУЛИЋ

ЈУБИЛАРНО 30. СИЈЕЛО ТРОМЕЋЕ ОКУПИЛО ЧУВАРЕ ТРАДИЦИЈЕ ИЗ СРБИЈЕ, ХРВАТСКЕ, РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И РАСЕЈАЊА

ТАМО ГДЕ ОЈКАЧА ЈОШ УВЕК ОДЈЕКУЈЕ

Стрмица је и ове године окупила чуваре народне песме, игре и обичаја из Босне, Лике и Далмације. Јубиларно 30. Сијело Тромеђе, више од пола века након првог сабора народног стваралаштва, потврдило је да традиција живи онда када се преноси са човека на човека, са генерације на генерацију.

Постоје песме које се не уче из књига. Оне се наслеђују од дедова и бака, памте се по гласу, преносе са колена на колено и чувају као највеће породично благо. Таква је и ојкача - песма Тромеђе, препознатљив глас народа који вековима живи на простору Босне, Лике и Далмације. Управо зато је Стрмица и ове године поново постала место сабирања људи који верују да традиција живи само онда када се пева, игра и дели са другима. Јубиларно, 30. Сијело Тромеђе, одржано је 17. и 18. јула у Стрмици, настављајући традицију која траје више од пола века. Данас је то једна од највећих и најдуготрајнијих манифестација Срба у Хрватској, али и јединствен сусрет љубитеља изворне песме, народног стваралаштва и културног наслеђа читавог простора Тромеђе.

ПОЛА ВЕКА ЈЕДНЕ ИДЕЈЕ

Од првог Сијела Тромеђе, одржаног давне 1974. године у Дому културе у Стрмици, прошло је више од 50 година. У време када до села није водио ни асфалтни пут, у Стрмицу су долазила најпознатија имена народне музике

и културе - Жика Миленковић, Јово Алексић, Заим Имамовић, Иван Гавриловић, али и бројни други уметници и заљубљеници у народно стваралаштво из Београда, Сарајева, Загреб и других градова некадашње Југославије.

Данас, када број учесника далеко премашује број становника који током године живе у Стрмици, група ентузијаста окупљена око Културно-уметничког удружења „Стрмица“ и Завичајног удружења „Стрмичка парохија“ из Београда наставља дело својих претходника, доказујући да је могуће сачувати традицију упркос времену, демографским променама и бројним прекидима које је ова манифестација током историје преживела.

Након оглашавања звона са храмова Светог Јована Крститеља и Мале Госпојине, Стрмицом је одјекнула химна Сијела: „Волим Босну, у срцу ми Лика, Далмацију љубави велика.“ Био је то почетак још једне вечери у којој је песма поново спојила три краја.

ТРАДИЦИЈА ПРИПАДА ЖИВИМ ЉУДИМА

Бројним посетиоцима обратила се саборска заступница СДСС-а **Ања Шимпрага**, нагласивши да је простор Тромеђе вековима био место сусрета различитих народа, култура и обичаја.

- Простор Тромеђе, да кажемо, вековима је био место сусрета различитих култура и традиција, а песма коју ћемо вечерас слушати, кола која ћемо гледати и народне ношње које

носимо нису део наше прошлости, они су залог наше будућности. Културној баштини није место само у музејима. Њој је место међу живим људима и она мора да се преноси генерацијама. Драго ми је што Српско народно веће годинама подржава ову манифестацију јер се управо овако чува културни идентитет, али и граде поверење, дијалог и уважавање међу људима. Нека Сијело Тромеђе остане место сусрета, поштовања и заједништва - поручила је Шимпрага.

ВИШЕ ОД 200 ЧУВАРА ОБИЧАЈА ПОД ДЕРАЛИМА

Након домаћина из Стрмице, на позорници су се смењивале мушке и женске певачке групе, културно-уметничка друштва и чувари изворног певања из свих крајева Тромеђе. Од Жегара, Богатника, Книна, Удбине, Коренице и Срба, преко Дрвара и Бања Луке па све до Сплита, Крања, Загреб, Београда и Станишића, у Стрмицу су стигли људи који своју традицију носе у песми, народној ношњи и старим инструментима.

У вуненим чарапама, опанцима, са зобницама преко рамена, личким и далматинским капама, уз дипле, двојнице, фруле и гусле, показали су богатство културног наслеђа које је успело да преживи све историјске ломове.

Организатор **Игор Матијаш** истиче да је овогодишње Сијело било најмасовније од обнове манифестације.

- Пре две године прославили смо 50 година постојања Сијела Тромеђе, а сада одржавамо јубиларно 30. Сијело. Дошли су нам гости са свих страна. Имамо више од 220 извођача, више него икада до сада. Имамо чак проблем како да све програмски сместимо у три сата. Први пут су са нама гости из Крњака, Срба, Сиска и Бања Луке. Ту су и потомци колониста из Станишића који су после Другог светског рата понели са собом песму и традицију свог завичаја. Данас се њихови потомци враћају у крај својих предака да покажу шта су успели да сачувају - наводи Матијаш.

Иако је реч о једној од највећих

манифестација Срба у Хрватској, њена организација и даље се ослања највише на волонтерски рад.

- Сијело организујемо у селу Стрмица, без градске инфраструктуре. Све почива на волонтерском раду. Али без финансијске подршке не би било могуће. Захваљујући Српском народном већу, Уреду за људска права и права националних мањина, Министарству спољних послова Србије, Управи за сарадњу са дијаспором и Србима у региону, Канцеларији Републике Српске у Србији и Фонду за избегла и расељена лица АП Војводине, успевамо да обезбедимо добре услове за све учеснике. Трудимо се да организација буде професионална, иако је све настало у једном малом селу - истиче Матијаш.

Другу годину заредом организована је и радионица традиционалног ојкања, коју је водила етномузиколог и уметница **Светлана Спајић**.

- Прво смо желели да сачувамо ојкачку песму. Затим смо увидели да је треба промовисати, а потом и да младе треба систематски учити како се она заиста пева. Захваљујући Светлани Спајић успели смо да направимо радионицу на којој млади уче правилну интонацију, начин певања и значај овог наслеђа. То није само песма, већ посебан начин изражавања који се мора учити - наводи Матијаш, истичући да је овогодишњу радионицу ојкалице похађало десетак младих жена.

Посебне емоције изазвао је наступ женске певачке групе СКУД „Извор“ из Станишића код Сомбора, коју чине потомци колониста из Далмације.

- У наше село становништво је досељено 1946. године са простора северне и средње Далмације, из околине Сплита и Сиња. Нажалост, изворна песма није се неговала организовано, кроз културно-уметничка друштва. Хвала Богу, од 2009. године КУД „Извор“ је свој рад усмерио на очување песме, обичаја и језика овога краја. На Сијелу Тронеђе смо други пут и сматрам да су овакве манифестације од великог значаја за наш народ, како овде тако и у расејању. Група које се баве завичајним фолклором има све мање. Људи чешће играју игре из Шумадије или Лесковца, које су несумњиво лепе, али морамо више радити на томе да сачувамо песму, игру и обичаје крајева из којих потичемо - каже **Драган Парађина**, један од највећих познавалаца народне ношње и

традиције старог далматинског краја.

ШЕСТ НОВИХ ГРУПА И НОВА ГЕНЕРАЦИЈА ЧУВАРА ТРАДИЦИЈЕ

Овогодишње Сијело донело је и шест нових група, међу којима су подбори СКД „Просвјета“ из Крњака и Сиска, КУД „Срб“, „Привредник“ из Загребa и РКУД „Пелагић“ из Бања Луке.

- Први пут смо овде и изузетно се радујемо овој манифестацији. Наш колега који води мушку певачку групу истраживао је где се одржавају смотре изворног певања и тако смо сазнали за Сијело Тронеђе. Самостално смо се пријавили организаторима и одмах почели припрему репертоара и народних ношњи које ћемо представити. Моју групу чини десетак девојака, узраста од 14 до 27 година, што показује да традиционална песма код нас није изгубила своје место. Наше друштво следеће године обележава сто година постојања и верујем да ће традиција опстати јер има младих који је воле и желе да је чувају - каже **Ивана Штеховић**, уметнички руководилац женске певачке групе РКУД „Пелагић“ из Бања Луке.

ПРИЗНАЊЕ ЗА ВЕК ТРАДИЦИЈЕ

У оквиру овогодишњег Сијела додељена је и Плакета „Раде Матијаш“, признање које се уручује за изузетан допринос очувању традиције и културног идентитета Срба у Далмацији, Лици и Босни. Овогодишњи добитник је Културно-уметничко друштво „Никола Тесла“ из Београда, које ове године обележава читав век постојања. Признање је уручио Игор Матијаш, син једног од оснивача Сијела и дугогодишњег дописника „Вечерњих новости“ из Книна, по коме плакета и носи име.

- Наше друштво има част да носи име највећег српског научника Николе Тесле, а ове године славимо сто година рада. У друштву играм већ 20 година и ово ми је 13. долазак у Стрмицу. За све то време Сијело је изузетно напредовало, како по броју учесника и група, тако и организационо.

Сваке године види се нешто ново, а садржај је све богатији. Оно што ме посебно радује јесте све већи број младих који овде долазе и наступају. То је најбољи доказ да овај народ има снажан културни потенцијал и богато наслеђе које вреди чувати - каже **Дамир Спахић** из КУД-а „Никола Тесла“.

СТРМИЦА КАО МЕСТО СУСРЕТА

Уочи централне вечери, Стрмица је била домаћин свечаног концерта Културно-уметничког друштва „Никола Тесла“ из Београда, организованог поводом стогодишњице рада овог ансамбла. Уз домаћине, КУД „Стрмица“, наступила је и специјална гошћа овогодишње манифестације Данка Стојиљковић. Концертом је обележено и 170 година од рођења Николе Тесле, најславнијег међу Личанима, чиме је Сијело Тронеђе још једном показало да је много више од смотре фолклора. Оно је место сусрета људи, завичаја и успомена. Када су се на крају вечери угасила светла позорнице, а последњи звуци ојкаче изгубили међу падицама Дерала, остало је оно због чега се у Стрмицу долази већ више од пола века. Не само песма, ни игра, ни народна ношња, већ осећај да се на овом месту још увек може препознати оно највредније што је један народ сачувао - свој глас, своје памћење и своје заједништво.

И док год се у Стрмици буде запевала она стара тронеђашка песма „Волим Босну, у срцу ми Лика, Далмација љубави велика“, трајаће и Сијело Тронеђе, као живи сведок да се традиција не чува у књигама, већ међу људима који је живе.

Васка РАДУЛОВИЋ

МАНИФЕСТАЦИЈА ДАНИ ЛАВАНДЕ ИЗ ГОДИНЕ У ГОДИНУ ЈАЧА КУЛТУРНИ И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ МОРАВИЦА

ДАНИ ЛАВАНДЕ ОКУПИЛИ ВИШЕ ОД 250 ПОСЕТИЛАЦА У МОРАВИЦАМА

Од 7. до 11. јула у Моравицама је одржана манифестација „Дани лаванде“, која је током пет дана понудила разноврстан едукативни, креативни, културни и друштвени програм намењен локалном становништву, гостима из других средина и широј јавности.

- Манифестација Дани лаванде за Моравице и околину има вишеструки значај. Она је важна за промоцију места, локалних произвођача, природних потенцијала и посебности овога краја, али и за јачање друштвеног и културног живота у малој средини. Дани лаванде су с временом постали препознатљиво догађање које окупља локално становништво, госте из других крајева Хрватске, те све људе добре воље који желе учествовати у програму. Циљ манифестације је повезати људе, промовисати Моравице и Горски котар, представити локалне производе и ОПГ-ове, али и понудити квалитетан културни, едукативни и друштвени програм. Посебно нам је важно да садржаји буду доступни свима те да се кроз радионице, дружења, концерте, квизове и сусрете ствара осећај заједништва. Сматрамо да у томе успевамо јер се манифестација из године у годину развија, а интерес учесника и гостију показује да су Дани лаванде постали догађање које људи препознају и радо посећују - каже, испред организатора, водитељка одељења заједничких послова Српског народног већа **Андреа Вукелић**.

Манифестација је ликовном радионицом започела 7. јула, а учесници радионице креативно су се изражавали повезујући мотиве лаванде с ликовном уметношћу. Дан касније одржана је едукативна радионица „Горански мирисни ателеџи“ када су се судионици упознали с узгојем и прерадом лаванде, те могућностима њене примене у изради различитих корисних и промотивних производа, а посебно занимање изазвала је практична радионица израде козметичких производа од лаванде. У

оквиру манифестације, на имању породице Докмановић одржано је едукативно предавање о старим традиционалним сортама воћа. Предавање **Ђорђа Докмановића** окупило је готово 30 судионика, који су имали прилику чути више о очувању традиционалних сорти, локалној пољопривредној баштини и важности њене заштите. Такође, одржан је пуб квиз у којем је учествовало девет екипа, односно више од 40 такмичара. Завршни дан манифестације обухватио је сајам производа и рукотворина локалних произвођача у перивоју Храма св. Георгија у Докмановићима, те концерт у пољу лаванде.

- Задовољни смо одржаном манифестацијом, посебно зато што је програм био разноврстан и добро прихваћен. Сваке године настојимо задржати оно што се показало добрим, али и додати нове садржаје како би манифестација расла. Весели нас што се у програм укључују локални људи, удружења, произвођачи и гости, а посебно нам је важно што Дани лаванде имају добру атмосферу и што окупљају људе различитих генерација. Српску заједницу у овом делу Хрватске окупљамо кроз културне, верске, образовне и друштвене програме, кроз сарадњу са локалним организацијама, већима српске националне мањине и удружењима, као и кроз обележавање важних датума и

сусрете заједнице. Дани лаванде су један од примера како се кроз отворен и позитиван програм могу повезати припадници српске заједнице, локално становништво и гости из других средина. Посебно нам је драго што нам сваке године долазе у посету и друге организације српске националне мањине из целе Хрватске, попут СКД-а Просвјета, ЗВО-а, разних удружења, те већа српске националне мањине, а ове године нас је, као и прошле, посетила и генерална конзулица Републике Србије гђа. **Ивана Стојиљковић** са супругом. До сада су нам у гостима били представници из различитих крајева Републике Хрватске, што овој манифестацији даје додатну вредност. На тај начин Моравице постају место сусрета, размене искустава и јачања веза унутар заједнице, али и место отворено за све који желе бити део програма - појашњава Вукелићева.

Манифестација Дани лаванде још је једном потврдила своју важност за културни и друштвени живот Моравица. Богат програм, велик број учесника, укључивање локалних произвођача и волонтера те повезивање људи из различитих крајева Хрватске допринели су промоцији локалне традиције, културе и природне баштине, те стварању нових прилика за сусрете, сарадњу и дружење.

Маја МИЛАНОВИЋ

НА ЛЕТЊОЈ ПОЗОРНИЦИ СРПСКОГ ДОМА У ВУКОВАРУ 20. ЈУЛА ОДРЖАН ЈЕ КОНЦЕРТ БЕОГРАДСКОГ ГУДАЧКОГ АНСАМБЛА „ВОНДЕР СТРИНГС“ НА КОЈОЈ ЈЕ КАО СПЕЦИЈАЛНИ ГОСТ НАСТУПИЛА МЛАДА ВУКОВАРСКА МУЗИЧКА ЗВЕЗДА АНА АЈДУКОВИЋ

САВРЕМЕНИ РИТАМ НА ГУДАЛИМА

Публика у дворишту Српског дома имала је прилику да ужива у несвакидашњем споју класичне музике и савремених музичких жанрова. Четири академске музичарке, чланице Београдске филхармоније и Симфонијског оркестра РТС-а, најпознатије светске хитове извеле су на само четири гудачка инструмента, показујући да између класике, рока, џеза, филмске и поп музике не морају да постоје строге границе.

Гудачки ансамбл „Вондер стрингс“ основан је почетком 2000. године, а чине га четири академске музичарке врхунског знања и искуства. Њихов богат репертоар обухвата све - од Баха и Моцарта, преко евергрин, џеза и филмске музике, до хитова Лед Зеппелина и савремених поп-рок извођача.

Годинама свирајући класичну музику, чланице ансамбла пожелеле су да изађу из строгих оквира тог жанра и публици се представе и кроз другачији музички израз. Посебно место у њиховом репертоару заузима рок, који су на класичним инструментима почеле да представљају публици још у време када такав спој није био уобичајен.

- У време када смо настајале, било је неуобичајено да четири жене стварају музику на овакав начин. Кренуле смо са евергрином, џезом, поп-роком и међу првима почеле да представљамо савремене жанрове на класичан начин. Пошто волим рок музику и одрастала сам уз њу, управо ме је та врста музике највише мотивисала да је представимо на класичним инструментима. То је и данас наша пасија - да свирамо рок - изјавила је оснивачица „Вондер стрингса“ **Александра Поповић**.

Уколико се узме у обзир да ансамбл изводи хитове који обилују енергијом и снажним звуком, и то на само четири гудачка инструмента, без електричног појачања, онда је јасно да такав начин музицирања захтева посебно умеће. Енергију оригиналних композиција потребно је пренети на гудаче, а управо ту до изражаја долазе прецизност, искуство и врхунско музичко знање чланица ансамбла.

- Ми волимо енергичне аранжмане са

доста грува, а није лако такву музику пребацити на жице које немају струју и јако озвучење, а да опет звучи енергично. То јесте изазов, али ми волимо да наступам са перкусијама и тада је наш ансамбл један прави мали рок бенд. Оно што је нама најбитније јесте квалитет свирке, а онда долазимо и до лепог изгледа. Не само због саме презентације, већ и зато што се та харизма некако преноси на публику. Публика одлично реагује на наше наступе. Имамо различите генерације које нас прате и то нам је посебно драго. Једнако се одушеве и они који слушају класику или рок, као и они који воле народну музику - рекла је Поповићева.

Специфични аранжмани омогућавају професионалним класичарима да изађу из строгих оквира класичне музике и покажу своју уметничку слободу. Управо у томе била је и посебна лепота овог концерта. Вуковарска публика тако је уживала у разноврсном репертоару у којем је било помало од свега - класике, филмске музике, евергрин, џеза и, наравно, рокенрола.

Музичко вече употпунила је млада вуковарска певачица **Ана Ајдуковић**, која није крила задовољство што има прилику да наступи пред публиком свог родног града и људима које познаје. Иако је последњих месеци имала прилику да пева пред бројном публиком и на великим концертним сценама, наступ пред својим суграђанима за њу је ипак имао посебну тежину.

- Јако сам узбуђена пред наступ, јер је ово мој родни град. Стварно ми је драго што сам вечерас овде и што су ме позвали. Вечерас ћу отпевати „Као у сну“, „Дођи“, „Моја последња и прва љубави“ и „Име моје“. Прве две песме су оне које сам бирала и за такмичење, а ове остале су по избору, као својеврсно освежење, и уклапају се у овај концерт. Увек је некако публика та која ме инспирише пред наступ. Када видим све те људе, срце ми је пуно и будем боља. Овде је публика коју познајем и

самим тим ми је драже да наступам. Немам трему - рекла је млада вуковарска певачица.

Узбуђење пред концерт било је видљиво, не само код извођача, већ и код организатора. Двориште Српског дома показало се као идеалан простор за сусрет различитих музичких израза, али и за вече испуњено добром музиком и пријатном атмосфером.

- На овај концерт одлучили смо се првенствено зато што публика до сада није имала прилику да види и чује овај ансамбл. Мислим да оне својим репертоаром и музичким знањем итекако имају шта да пружи. Нама је од почетка нашег рада важно да промовишемо наше младе таленте, па је због тога вечерас са нама и наша Ана Ајдуковић. Она се овде уклапа по више музичких основа, а ми желимо да је подржимо на овај начин. Истовремено, имаћемо прилику да, осим фантастичних инструменталних способности бенда, чујемо и њене вокалне способности које се свакако надовезују на овај концерт - рекао је директор Српског дома **Небојша Видовић**.

Током пуна два сата љубитељи добре и квалитетне музике уживали су у концерту који је спојио различите генерације, музичке укусе и жанрове. Био је то сусрет класичних инструмената и савременог звука, београдских уметница и младе вуковарске певачице.

Концерт су финансијски подржали Заједничко веће општина Вуковар и Српско народно веће.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

У МОКРОМ ПОЉУ НАСТАЈЕ ЕТНОЛОШКА ЗБИРКА КАО СВЕДОЧАНСТВО ЖИВОТА, РАДА И ОБИЧАЈА ДАЛМАТИНСКИХ СРБА

МУЗЕЈ КОЈИ ЧУВА СЕЋАЊЕ НА БУКОВИЦУ

то израђивали сеоски мајстори, људи који су се бавили пољопривредом и сточарством, а уз то били вешти у одређеним занатима. Сеоски ковачи, столари, бачвари, опанчари... Практично, то је било природно господарство. Све што је људима било потребно, сами су производили - прича Милан Јапунџић, који је последњих година посветио живот сакупљању експоната и стварању вредне етнолошке збирке за своје село.

ОД ОГЊИШТА ДО ТАРЕ - ПРИЧА О ЖИВОТУ ЈЕДНОГ ВРЕМЕНА

Милан је своју етнолошку збирку поделио у неколико целина, настојећи да сваки предмет добије своје место и исприча причу о времену у којем је настао и служио својој намени.

Од кухињског посуђа и предмета за домаћинство, преко намештаја око огњишта, па све до алата и прибора који су пратили тежак живот, радове у пољу и свакодневну борбу за опстанак.

Каблић за млеко, бронзин и пека, ока и варићак за жито, гаргаше за чешљање вуне, мотовило, преслице и вретена, дења колевка, вучија, косјер и бројни други предмети сведоче о рукама које су их користиле и о вештинама које су се преносиле с колена на колено.

У селу Мокро Поље, које припада општини Ервеник, већ неко време отворен је музеј старина - етнолошка збирка која сведочи о свакодневном животу, обичајима и занатима народа Далмације, уз старе фотографије људи који су својим постојањем оставили траг у овом крају.

Старе фотографије свакодневног живота, портрети сељана, важни догађаји попут школских дана, војничких испраћаја и кићених сватова, али и радне акције - берба грожђа, шишање оваца, вучарење и дробљење камена за изградњу сеоских путева - део су изложбе којом је **Милан Јапунџић** пре три године покренуо иницијативу за отварање музеја старина у свом селу.

Свестан пролазности времена и чињенице да са одласком старијих генерација нестаје и део обичаја, знања и предмета који сведоче о сналажљивости, вештинама, сиромаштву и тешком животу становника Буковице, Милан је започео прикупљање експоната чија је улога и значај током последњих деценија готово потпуно ишчезла.

Његова намера је да сачува успомене на једно време и начин живота који полако одлази у прошлост, али који представља важан део културног наслеђа овог краја.

До експоната није било лако доћи. Милан их је тражио по зараслим двориштима, урушеним

кућама, испод амбара, тамо где дуго времена нико није залазио нити је имао намеру да залази. Када би своје сумештане питао да ли имају неки предмет из прошлости који би могао да послужи за музејску поставку, најчешће би добијао одговор да „нема“, да је све бачено или пропало.

Оно што би ипак, вођен упорношћу и жељом да сачува прошлост, пронашао у неком забаченом и скривеном кутку, морао је стрпљиво да обнавља како би драгоцен предмет, колико је то могуће, вратио у његово првобитно стање. Над појединим експонатима проводио је сате и сате рада.

- Треба све прво добро очистити, зато што се то одавно више не користи, а сада људи препознају у томе старину која нас веже са прошлошћу, са нашим начином живота и животом наших предака. Ја тај начин живота још памтим, када се живело око огњишта, када су се сви ови предмети који су данас музејски експонати користили свакодневно. Живот је био врло скроман, свега је било мало. Пре свега суђа, посуђа и алата. На свему се јако штедело. Чувало се то као очи у глави. А ови предмети које овде видите, већином нису индустријски производи. Све су

-Ту су реквизити, да кажемо условно, кухиња, односно огњиште, ватра, и то је оно што се користило у свакодневном спремању хране. Бронзине, лонци у којима се кувало, пека у којој се на огњишту пекао хлеб и месо. Тава на којој се пржило, граделе које су се такође користиле. А овај експонат мало ко може да погоди шта је. Не знам му тачан назив, али се раније бела кафа углавном правила од јечма. Кафа је била скупа, па су људи свој јечам пржили у овоме. Ту се сипа јечам, затвори се и на огњишту окреће док се не испржи - појашњава Милан.

ПОСЕБНО МЕСТО У ПОСТАВЦИ ЗАУЗИМАЈУ И СТАРЕ МЕРЕ ЗА ЖИТО И БРАШНО

- Ово је мера за жито, за брашно - ока и варићак. То су биле стандардне мерне посуде. Сваки мајстор који је правио оку морао је да се придржава тих мера, јер се тиме куповало и продавало жито. Није смело бити одступања. То је била стандардна мера, као што су данас килограм или литар. Када су биле гладне године, варићак жита или кукуруза био је појам - објашњава Милан.

Из којег времена потиче најстарији експонат у поставци, Милан не може са сигурношћу да тврди. Каблић за млеко, којем је једва успео да замени дно, поједено зубом времена и црвоточином, свакако спада међу најстарије предмете.

Поред кухињских предмета, у збирци су и алати за шишање и прераду вуне, преслице,

гаргаше, ручни алати за столаре и обућаре, српови, косјери и бројни други предмети који су некада били неизоставни део свакодневног живота. Данас је доћи до оваквих предмета веома тешко, а некада су их куће биле пуне јер су свакодневно коришћени.

Посебно место у музеју заузимају чувени мокропољски опанци, без којих се некада у овом делу Далмације није ишло ни у овце, ни у поље, али ни у сватове. Били су обућа тежака и чобана, али и неизоставан део народне ношње у свечаним приликама.

Као што се живот није могао замислити без опанака, тако ниједна кућа није била без таре -старог ткачког стана на којем су вредне руке жена од чисте вуне и конопље стварале све оно што је породици било потребно.

УСПОМЕНЕ КОЈЕ НЕ БЛЕДЕ

Један предмет у читавој поставци Милану ипак буди највише успомена. То је тара, стари ткалачки стан, који га враћа у детињство и подсећа на баку, њен рад, стрпљење и поштовање према ономе што је човек својим рукама стварао.

- Ово је ткалачки стан, или како смо га ми звали - тара. То је био изузетно користан строј, јер су људи на њему израђивали комплетну одећу - мушку, женску и дечју, али и покриваче, биљце и крпаре. Свака домаћица, свака девојчица, уз мајку је већ од малена учила да тка. Када би стасала за удају, сама је себи ткала одећу коју ће понети у нову кућу. Моја бака је сама исткала своју ношњу у којој је дошла у нашу кућу када се удала за мог деду. Читавог живота је бринула о њој. Држала ју је у шкрињи, стално проветравала, пазила да је мољци не оштете. Био сам задивљен како је после толико година изгледала као нова. Доживела је 96 година и до последњег дана чувала ту ношњу. Неколико пута сам јој говорио: „Бако, дај мени ту ношњу, а ја ћу тебе, кад умреш, обући у свилу и кадифу, само да она остане.“ Није хтела ни да чује. Говорила је: „У овоме сам се удала, у овоме сам дошла у ову кућу за

твога деду, у овој одећи ћу и отићи код њега.” И тако је и било - присећа се Милан.

Посебну вредност читавој етнолошкој поставци дају зидови просторије, прекривени оригиналним црно-белим фотографијама које је Милан годинама сакупљао по Мокром Пољу, обилазећи куће својих мештана и породичне албуме. На њима су забележени школски дани некадашњих генерација мокропољских ђака, испраћаји младића на одслужење војног рока, свадбе и народни обичаји, вучарење, шишање оваца, печење ракије у старим казанима, жене које у двориштима предугу вуну, али и радови на изградњи сеоских путева, који су у то време најчешће настајали самодоприносом и тешким физичким радом мештана. Свака од тих фотографија представља аутентично сведочанство једног времена и људи који су га стварали, допуњујући причу коју казују музејски експонати и претварајући етнолошку збирку у живу хронику живота Буковице.

Данас, док поносно чита утиске посетилаца исписане у књизи утисака, Милан планира да своју етнолошку збирку додатно прошири, да је уз подршку општине заштити и остави Мокром Пољу као трајно сведочанство о животу, раду и обичајима људи који су некада стварали и живели у овом буковачком крају.

Ова мала музејска поставка није само збирка старих предмета. Она је сведочанство једног начина живота, умећа и вредности које су обликовале генерације људи у Далмацији. Сваки експонат, свака фотографија и свака испричана прича подсећају да културно наслеђе не чине само велики историјски догађаји, већ и свакодневица обичних људи, чији су рад, знање и живот оставили неизбрисив траг у времену.

Васка РАДУЛОВИЋ

ЛЕТО РЕЗЕРВИСАНО ЗА ТУРНИРЕ У МАЛОМ ФУДБАЛУ

МАЛИ ФУДБАЛ КАО ЛЕТЊА РАЗОНОДА

Завршетак фудбалских првенстава и почетак лета резервисани су за турнире у малом фудбалу широм наших места.

Упркос свим потешкоћама који се највише огледају у недостатку играча, оних који су вољни да заиграју фудбал, турнири у малом фудбалу још увек живе и окупљају солидан број екипа те још више оних који долазе да их бодре и гледају.

Тако је нова сезона кренула у Боботи где је локални фудбалски клуб Борац одржао двонедељни турнир на којем се окупило 12 екипа распоређених у две групе. Недуго затим фудбалски клуб Сремац из Маркушице такође је кренуо са својим турниром који је у континуитету и најдуговечнији турнир на нашем простору. Маркушичани су успели да сакупе 14 екипа распоређених у три групе као и пет пионирских екипа.

Крај јуна и почетак јула био је резервисан за такмичење у Пачетину где је организатор турнира који носи назив „Мирослав Мићо Рашић“ локални фудбалски клуб Слога.

- Задовољни смо одзивом екипа као и публике на овом шестом по реду турниру у организацији нашег клуба. Код нас стандардно на турниру наступа најмање 10 екипа што је случај и ове године. У осам турнирских дана видели смо добре фудбалске представе, а успели смо да окупимо и четири пионирске екипе из Пачетина, Боботе, Трпиње и Борова које су такође имале прилику да се у два дана такмиче на турниру. Овај турнир само потврђује добру организацију клуба, а поред

нашег МЕСДАМ-а у организацији културно-уметничког друштва свакако окупља и највећи број публике како из Пачетина тако и из околних места - истакао је члан управе и капитен пачетинске Слоге **Вук Поповић**.

За разлику од других турнира онај у Борову је хуманитарног карактера, а не организује га локални фудбалски клуб него Удружење „Боровско срце“. Турнир од самог почетка, а организује се шести пут за редом, носи име по Василију Сентиванцу, младом фудбалеру из Борова који је преминуо 2018. године.

- Ми смо задовољни одазивом екипа. Трудимо се да се то одржи и да буде неких дешавања у нашем селу. Турнир је хуманитарног карактера тако да ћемо и ове године помоћи најугроженијим породицама. Драго нам је што смо у могућности да тако радимо јер нема већег задовољства него кад видимо осмех у нечијој кући и породици. Публика се одазива, препознаје ову нашу причу, а то нама изузетно значи као организацији и желим им се још једном свима захвалити што долазе и прате овај наш турнир - рекао је један од организатора и члан Удружења „Боровско срце“ **Њевош Божовић**.

Такође, завршен је турнир и у Бршадину где је организатор био истоимени клуб из овог места. И на овом такмичењу окупило се десет екипа из различитих места које су приказале своје умеће играња малог фудбала.

- Турнир је добро прошао у осам такмичарских дана. Задовољни смо са одзивом и екипа, али и публике која је навикла да се на нашем малом терену сваке године организују овакав или сличан турнир - нагласио је председник фудбалског клуба Бршадин **Небојша Станић**.

По завршетку турнира у Бршадину почео је турнир у Трпињи у оквиру шире манифестације под називом „Трпињско лето на Пањику“ у организацији фудбалског клуба Синђелић. На овом турниру учествује шест екипа, а он је специфичан по томе што се за разлику од других одиграва на травнатом терену. Такође, у току је и турнир у Бијелом Брду са најмасовнијим одзивом од свих поменутих турнира где учествује 16 екипа, а организује га Удружење младих Бијело Брдо. Крајем месеца играће се и турнир „Више од игре“ у Негославцима.

Поред фудбалске страсти коју нам доносе ови турнири видљиво је да се на њима окупља и већи број публике, обично већи и од посете на утакмицама клубова који организују ове турнире, тако да се може рећи да су они прави промотери спорта и разоноде у местима где је све мање друштвених садржаја. Одатле ваљда и долази до изражаја тај феномен да се турнири све више организују у већини овдашњих места.

Такође, ово лето као и претходна, биће резервисано и за једнодневне турнире где се обично уместо новчаних награда игра за прасе и гајбу пива што не умањује заинтересованост екипа као и њихову посећеност.

Срђан СЕКУЛИЋ

У МИРКОВЦИМА ЈЕ ОД 16. ДО 18. ЈУЛА ОДРЖАН ТУРНИР У ОДБОЈЦИ НА ПЕСКУ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ЛОКАЛНОГ УДРУЖЕЊА МЛАДИХ

МИРКОВЦИ КРОЗ ОДБОЈКУ НА ПЕСКУ ПОКАЗАЛИ СНАГУ ЗАЈЕДНИШТВА

Док су летње врућине многе задржале у хладу, на песку у Мирковцима је од 16. до 18. јула било довољно енергије да се заборави и температура и умор. Турнир у одбојци на песку, у организацији Удружења младих Мирковци, окупио је бројне екипе, навијаче и љубитеље спорта, потврђујући да овакви догађаји одавно нису само спортска надметања, већ и прилика за дружење и јачање заједништва. Уз добру атмосферу и занимљиве спортске окршаје, Мирковци су још једном показали да спорт може бити најбољи повод за окупљање свих генерација.

- Ово је први пут да организујемо овај турнир, а идеја се родила јер смо хтели да окупимо младе људе из нашег места, старије мештане као публику, али и људе из околних места. Хтели смо да се дружимо, а то је најлакше организовати кроз некакву спортску активност. Одбојка на песку је атрактиван спорт и претпоставили смо да ће интерес играча, али и публике бити добар. Чланови нашег удружења су направили овај терен, па је било и природно да организујемо турнир - рекла је испред организатора **Данијела Марић**.

Управо овакве иницијативе показују

колико су удружења младих значајна за мање средине попут Мирковаца, јер кроз организацију спортских, културних и хуманитарних догађаја, она стварају прилике за окупљање мештана и подстичу младе да се активније укључе у живот своје заједнице.

- Наше удружење је основано пре две године, тренутно имамо 40 чланова. Тада када смо основани организовали смо турнир у стоном тенису, а сада смо се одлучили за одбојку на песку. Тешко је данас опстати и изборити се са финансијама, али срећом имамо добре људе који нам помажу. Дружења увек имамо, као и радне акције у нашем месту. Нема нас много, али чак и они који нису током читаве године у Мирковцима, када дођу ту потруде се да се укључе у наш рад. Млади људи су овде жељни дружења и квалитетних догађаја, немамо пуно прилика за то, али чланови нашег удружења се потруде па успемо да се окупимо и дружимо - додаје Марићева.

Да је идеја организатора наишла на одличан одзив, потврдило је учешће 12 екипа на првом турниру у одбојци на песку. Поред домаћих такмичара, на терен су

изашли и играчи из Бршадина, Маркушице, Трпиње, Вуковара и других околних места, чиме је турнир превазишао оквире једног места. Велики број пријављених екипа показао је да постоји интересовање за овакве спортске догађаје, али и да су Мирковци успели да окупе љубитеље одбојке из читавог краја.

- До сада смо сваке године учествовали на турниру у одбојци на песку у Бршадину, то је већ пет година, тако да смо уиграна екипа. На овај начин се дружимо у летњем периоду и буде нам супер. Овде је организација одлична, свака част организаторима с обзиром да им је прва година. Драго ми је што се негују и други спортови, а не само фудбал и кошарка - каже члан вуковарске одбојкашке екипе **Лазар Лемајић**.

- Моја екипа иначе игра фудбал, али смо за овај турнир чули пре две до три недеље и одлучили да се пријавимо јер волимо одбојку. Није толико заступљена одбојка у нашим крајевима, али на сваки турнир који буде наша екипа се обавезно пријави. Организација је одлична, а надам се да ће следеће године бити још више екипа - рекао је представник екипе из Маркушице **Мирко Скелеџија**.

Први турнир у одбојци на песку у Мирковцима показао је да добра идеја, мало ентузијазма и заједнички труд могу да буду довољни за стварање догађаја који окупља читаву заједницу. Осим спортског надметања, овај турнир донео је и нова познанства, дружење и прилику да се људи из различитих места окупе на једном месту, а из поменутог удружења младих поручују да ће настојати да и у наредном периоду организују сличне активности. Захваљујући подршци мештана и ентузијазму младих, Мирковци су показали да и мање средине могу да буду покретачи лепих прича и места где се људи радо враћају.

Маја МИЛАНОВИЋ

ВЕК ДОБРОВОЉАЧКИХ НАСЕЉА (3)

ОД ДОБРОВОЉАЧКОГ ДО ПРИГРАДСКОГ НАСЕЉА

Зграда основне школе

Липовача је место које је данас саставни део Града Вуковара с обзиром да се налази у његовој непосредној близини. За време социјалистичке Југославије била је део вуковарске општине, а између два светска рата саставни део вуковарског котара, односно бршадинске општине.

Пре насељавања колониста Липовача је била део велепоседа грофовске породице Елц па тако постоје подаци да је на пустари Липовача недалеко од Вуковара средином 19. века живело 40 људи.

Насељавање колониста започело је почетком двадесетих година 20. века. Ову колонију по наводима историчара Милана Мицића формирали су српски ратни ветерани, односно добровољци из Херцеговине, Босне и Лике, затим месни аграрни интересенти из Бршадина и српски оптанти из Чанада из Мађарске. Укупно, 1925. године на овој колонији било је насељено 19 добровољаца, 17 оптаната и три месна аграрна интересента, а по попису из 1931. године овде је живело 195 становника.

Као и већина колонистичких насеља и Липовача је насељена 1922. године, односно тада су овде дошли први колонисти. То се види из једног писма Аграрне заједнице из Липоваче упућеног Министарству пољопривреде крајем новембра 1933. године.

Тежак живот и тешки услови нису мимоишли ни ову добровољачку колонију. Било је разних потешкоћа од добијања земље, преко набавке материјала и грађе за подизање кућа, до мањка пашњака за испашу стоке. Додатни проблем почетком тридесетих година причинило је и невреме када је у два наврата лед похарао усеве око Липоваче као и помор свиња који је уследио недуго након тога.

Поменути историчар Милан Мицић у својој књизи „Колонистичка насеља (1920-1941) - Банат, Бачка, Срем“ наводи да је у Липовачи 1931. године било изграђено 50 кућа, али и да је било 16 празних плацева. У то време школа није постојала у селу па је од 30 деце њих 26 школу похађало у оближњем Бршадину. Око половина домаћинстава у то време имало је једну краву и исто толико једног коња што је било недовољно за обраду земље које су колонисти овде имали између два и 8,5 катастарских јутара.

ПОДИЗАЊЕ ШКОЛЕ

Тек нешто касније половином тридесетих година прошлог века одлуком Савске бановине Липовача је добила око 114 катастарских јутара шуме на потесу Велика Липовача у самој близини насељеног места. Тих година

изграђена је и школа, а у априлу 1939. године подигнут је и Дом аграрне заједнице.

Постепено побољшање стања и услова живота на колонији Липовача уследило је након отварања Батине фабрике у Борову. Липовача је од саме фабрике удаљена тек неколико километара што је омогућило многим становницима да овде пронађу запослење још у првим годинама рада фабрике. Ово је видљиво и из новина Борово које су свој први чланак о Липовачи објавиле 11. септембра 1936. године. Аутор, потписан само презименом Кузмановић, наводи детаље о насељавању Липоваче као и новонасталих услова подизањем фабрике: „На територији бршадинске општине налази се мало насеље Липовача која је у своје време била властелинска пустара, а после provedбе аграрне реформе раздвојено је земљиште добровољцима који су на њему начинили напредно насеље. Насељеници који су своју младост провели у печалби по Америци и који су преко Солунског фронта дошли у ослобођену отаџбину, донели су собом нове погледе на живот, али нису били у стању да стварно много учине јер овде у њиховом новом крају нису им баш руже цветале...

Тежак земљораднички рад, а и елементарне несреће нису дозвољавале насељеницима да развију неки активнији рад и да учине много за напредак свог насеља. Међутим подизање Батине творнице имало је благотворног дејства и на живот овог сиромашног насеља. Иако ово насеље броји свега око 220 душа то је ипак 15 одсто становника нашло зараде у предузећу Бата тако да је дошло до извесног економског побољшања њиховог стања. Дошавши до новог релативно великог прихода насељеници су почели са активнијим радом на подизању новог насеља те су почеле да ничу нове куће и насеље да се уређује”.

Средином тих тридесетих година почела је и изградња зграде основне школе чије је подизање помогла и фабрика на челу са директором Томом Максимовићем. Градња школе завршена је у првој половини 1937. године а освећена је почетком јуна те

године о чему је остао и запис у новинама Борово од 8. јуна 1937. године где се између осталог наводи: „Село Липовача имало је прошле недеље једно ретко славље: у присуству великог броја сељака и гостију са стране освећена је нова школска зграда. У лепом делу подизања просветног дома у Липовачи учествовао је својим великим новчаним прилогом и наш директор госп. Тома Максимовић који је при овој прослави кумовао. Том приликом је сељак Фабијан Сушањ одржао леп говор...”

Помоћ фабрике овом селу настављена је и у каснијем периоду, а та помоћ посебно се односила на школу и школску децу. Тако је почетком 1938. године фабрика поклонила сваком ђаку „по један пар обуће и двоје чарапа са комплетним прибором за чишћење зуба, један сапун и чешаљ”. О овом несебичном дару путем новина Борово (од 25. јануара 1938. године) писали су тадашњи сеоски прваци Себастијан Сушањ - општински одборник, Благоје Инић, Никола Матић и Тривко Инић.

Међутим, није све са поменутом изградњом школе било идилично. Наиме, по записима из Хронике фрањевачког самостана у Вуковару писаној од 1873. до 1940. године видљиво је да је школа изграђена на месту где се раније налазила капела Блажене Дјеве Марије коју је властелинство подигло, како стоји у запису из фебруара 1935. године.

Готово пет година касније овај случај

Друштвени дом у центру села

је дошао и до суда. У наведеној Хроници из децембра 1939. године стоји следеће: „Дне 23. о. мј. послао је овај жупски уред преглед парнице (у препису) о липовачкој капели са замолбом за упуте што да се на суду затражи као рекомпензација за порушену капелу коју су Срби порушили без икаквог одобравања, а на истоме мјесту сазидали школу. Парница је одгођена те још данас није завршена. Главно је да је управни суд у Загребу поништио ријешење Среског начелства односно банске управе о порушењу те капелице. Чека се zgodни моменат да се парница настави. Срби ће безувјетно морати платити своје недјело”.

УСПЕШНА МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА

Није познато како је завршио овај судски епилог, а Срби су убрзо „платили” с обзиром да су недуго након тога у лето 1941. године као и из других колониистичких места расељени у Србију. Међутим, до рушења капелице очигледно да је дошло, вероватно и без одобравања, али није истина да су само Срби учествовали у томе с обзиром да се из претходних навода види да су и припадници других народа живели у Липовачи и имали удела у подизању школе па самим тим вероватно и у рушењу капелице.

Након Другог светског рата живот у овом месту поново се нормализује, долази поново до једног таласа колонизације па се тако с временом и број становника повећава те од 258 пописаних 1948. године број

становника у Липовачи достиже свој зенит 1991. године када је у њој настањено 580 људи од тога нешто више од 50 одсто били су Срби, Хрвати око једне трећине, а остало су били Југословени, Мађари, Русини и други. На повећање броја становника поново ће значајног удела имати фабрика Борово, међутим број становника ће након ратних деведесетих поново опадати тако да по последњем попису у овом сада вуковарском приградском насељу живи 323 становника.

Није познато да ли је по насељавању Липоваче постојала иницијатива за градњу цркве, а данас овде постоји католичка црква као и православна богомоља освећена 2022. године и посвећена Светом великомученику Прокопију.

У селу ће седамдесетих и осамдесетих година бити активан и фудбалски клуб који се звао „Млади борац”, а данашњи клуб носи име Липовача.

Свој зенит ово место доживело је крајем осамдесетих година прошлог века, а доказ за то је и награда за најуспешнију месну заједницу на подручју Општине Вуковар 1986. године.

Срђан СЕКУЛИЋ

Извори и литература:

1. Др Милан Мицић, Колонистичка насеља (1920-1941) - Банат, Бачка, Срем
2. Новине Борово
3. Вуковарске новине
4. Хроника фрањевачког самостана у Вуковару 1873-1940

Крст испред православне богомоље

ОДРЖАН КОНЦЕРТ ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНОГ САСТАВА „ВЕНАЦ” У БОРОВУ

ГОДИНУ ДАНА НА ОКУПУ

Вокално-инструментални састав „Венац” из Борова обележио је годишњицу постојања и деловања концертом на летњој позорници у Борову.

Са сплетом духовних, етно и народних песама те уз госте концерта чланове дечијег хора „Сањалице” који делује унутар Просвјетиног пододбора из Борова, чланови Венца одушевили су боровску публику.

- Све је почело пре нешто више од годину дана и сад након тог времена и неколико концерата које смо имали одлучили смо да направимо концерт и овде код нас у Борову тако да су наши људи први пут имали прилику да нас чују - истакла је након концерта председница Вокално-инструменталног састава „Венац” и истоименог удружења **Катарина Лукић**.

Овим концертом чланови ВИС-а Венац све оне који су присуствовали концерту провели су музиком кроз крајеве у којима живе Срби

- Са музиком желимо да очувамо традицију, а први блок који смо извели био је везан за Косово и Метохију. Такође неке народне песме, односно оне комерцијалне пребацили смо у етно желећи да остане тај мелос и звук етно музике - нагласила је Катарина Лукић која је уједно и вокал овог састава.

На концерту у Борову наступило је свих седам чланова Венца, а то су четири музичара од којих су двојица на хармоници те по један бубњар и басиста, као и три певачице.

- Презадовољни смо овим концертом, одзив публике заиста је био феноменалан. Било је пуно емоција, то су емоције из срца, искрене

емоције. Пуно смо уложили у све ово, било је доста турбуленција у том нашем саставу, али нисмо се поколебали и наставили смо да радимо. На крају, овај концерт показује да је све то вредело труда - рекао је бубњар Венца **Мирослав Радуловић**.

За нешто више од годину дана постојања и рада овог музичког састава поред концерта у Борову који је одржан под називом „Где се глас у венац плете” чланови групе одржали су концерте и у Белом Манастиру, Осијеку, Глини и Борову насељу.

- „Где се глас у венац плете” је симболично име које спаја нас и наш назив. Тако се зове пројекат у оквиру којег смо имали радионицу у петом месецу под називом „Млади чувари традиционалне музике” коју смо одрадили са децом како бисмо их потакнули на ову врсту музике. Такође, и концерт се тако зове јер је он срж свега што радимо док до краја године планирамо да проведемо интервјуе са нашим мештанима који су дуго година активни у култури како би нам објаснили како се култура на овом нашем простору ширила, неговала и како су то људи некада радили - истакла је Катарина Лукић.

Концерт у Борову суфинансиран је средствима Заједничког већа општина, а техничку подршку организатори су добили од Општине Борово. Такође, у организацији концерта имали су подршку и од стране Вуковарско-сремске жупаније, Просвјетиног пододбора из Борова као и КУД-а „Бранислав Нушић”.

ИМПРЕСУМ

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР
ИЗВОР

Број: 402

Бесплатно издање

ГОДИНА XX

Вуковар, 22. јул 2026.

Издавач:

Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:

Дејан Дракулић, председник ЗВО-а

Главни уредник:

Јадранка Јаћимовић

Редакција:

Вуковар:

Славко Бубало, Срђан Секулић, Маја Милановић,
Мирјана Цветковић;

Книн:

Васка Радловић

Фотографија: Редакција

Графичка припрема:

Марко Кртинић

Штампа:

Глас Славоније д.д. Осиек
Улица Хрватске Републике 20

Адреса редакције:

Еугена Кватерника 1, Вуковар

Тел: 032/416-667

Факс: 032/422-755

Имејл: mediji@zvo.hr

Веб: www.zvo.hr

Излази сваких 14 дана

Тираж: 7000

Насловна страна: КАЛИГРАФСКИМ ПЕРОМ
ДО КОРЕНА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

Лист суфинансирају:

Савет за националне мањине Владе
Републике ХрватскеМинистарство информисања и
телекомуникација Републике СрбијеСтавови изнети у подржаном медијском
пројекту нужно не изражавају ставове органа
који је доделио средства

ВЕЛИКАНИ СРПског СПОРТА (22)

СЛАВКО ОБАДОВ (1948-2025)

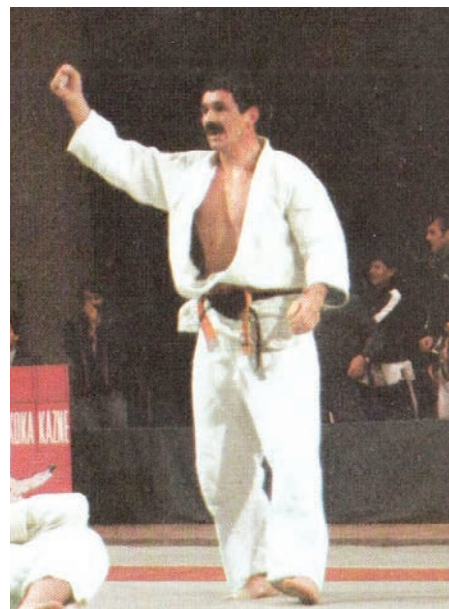
Славко Обадов био је први џудиста који је освојио олимпијску медаљу за Југославију. Било је то у Монреалу 1976. године када је освојио бронзу у категорији до 80 килограма. На путу до медаље победио је Улча Детлефа из Источне Немачке, затим Адама Адамчика из Пољске и Брајана Џекса из Велике Британије. Изгубио је тек од Валерија Двојникова из Совјетског Савеза, а бронзу је узео у реперсажу када је победио Хосе Луиса де Фрутоса из Шпаније.

Рођен је 1948. године у Земуну, али је цео живот проживео у Новом Саду. Џудо је почео да вежба у клубу 'Славија', код тренера Светозара Михајловића Драже. Већ након три године био је кадетски, затим јуниорски, па и сениорски првак државе. За првенство Европе у Лондону припремао се у војсци од које је добио дозволу да учествује.

Занимљиво је да је за хлеб најпре зарађивао као аутомеханичар, али је након првих спортских успеха кренуо да се школује. Завршио је средњу школу, па Вишу педагошку, а затим и Факултет физичког васпитања али се ту није зауставио. Стекао је звање магистра и доктора и постао редовни професор на Факултету спорта у Новом Саду.

Одмах након завршетка Више школе запослио се као виши инспектор прве класе, за стручно оспособљавање полиције борилачким вештинама. Његов претпостављени Петар Палковљевић Пинки, задужио га је да обучава полицију и оспособи је да буде физички способна и спремна. На располагању је имао физкултурну салу и осмислио је начин рада.

По завршетку магистарских студија радио је као професор борилачких спортова. Као универзитетски професор, предавао је преко 150 дипломаца, 11 мастера и два докторанда. Објавио је више од 120 научних радова, три универзитетска уџбеника и четири монографије. Наступио је на три Олимпијаде и то у Минхену 1972, Монреалу 1976. и Москви 1980. године. На највећим светским такмичењима освојио је преко 80 медаља. Био је европски шампион 1969. године, а на европским првенствима освојио је и сребро (1975, 1979) и бронзу (1968).

На Светском првенству 1973. године освојио је сребро, а био је успешан и у самбоу, где је такође освајао светске медаље. Био је вишеструки балкански шампион, двоструки медитерански шампион (1975. и 1979. године), и више од 20 пута национални шампион. Због невероватног борбеног духа и снаге на татамију, зарадио је надимак „Звер на струњачи”.

Обадов није био само цењени универзитетски професор и врхунски такмичар него и тренер и ментор чији је утицај обликовао генерације спортиста те једини носилац највишег звања у џудоу у југоисточној Европи - 10. Дан.

За спортску каријеру дугу 58 година и допринос џудоу добитник је више награда и признања, међу којима су најзначајније две Спартакове награде, Мајска републичка награда за животно дело, Октобарска награда, Повеља града Новог Сада, три златне значке СОФК Југославије и сребрна значком ФИЛА. Четири пута је проглашаван спортистом града Новог Сада, а 1973. године за спортисту Војводине. Џудо савез Југославије га је више пута проглашавао за најбољег џудисту у држави. Носилац је националног признања Републике Србије.

Преминуо је у Новом Саду у 77. години.

Славко БУБАЛО

културном центру у Вуковару 2023. године поводом 60 година стваралаштва, изјавио је: „Почео сам да стварам у периоду ране младости и у почетку сам био под утицајем антике што је мени добро дошло да стекнем неопходну вештину и да савладам технику рада. Касније се то развијало па сам се служио разним техникама. Радио сам рељефе, резбарио у дрвету, израђивао рељефе у дрвету и лиму, кипове и скулптуре у дрвету и металу. Поносан сам што је један од мојих радова, двометарска скулптура металца од сивог лива, постављена у дворишту Техничке школе у Борову насељу, само десетак метара даље од скулптуре нашег научног великана Николе Тесле по коме школа данас носи име. Има ли веће части од тога? Увек сам настојао да у средини у којој

МИЋУН НЕНЕЗИЋ (1940 - 2026)

У Борову је у недељу, 19. јула, преминуо Мићун Ненезић, самоуки вајар и резбар те друштвени радник.

Мићун Ненезић рођен је 5. фебруара 1940. године у Борову. Његов отац, пореклом из Црне Горе, био је солунски добровољац и као такав након Првог светског рата доселио се у Борово.

Мићун је радни век провео као машински техничар у фабрици „Борово“. Од раније је укључен у културни живот Борова, Вуковара и околине. Члан ликовне секције КУД-а „Максим Горки“ био је од 1973. године када је имао и своју прву самосталну изложбу у Вуковару. Од 1989. године био је члан Ликовног друштва „Сава Шумановић“ у Борову, а дужи низ година био је члан и ликовне секције КУД-а „Бранислав Нушић“ из Борова.

Своје радове самостално је излагао три пута у Борову, Новом Саду и Вуковару, док је учествовао на бројним колективним изложбама: Карловац, Пула, Ровињ, Ријека, Брчко, Вуковар, Нови Сад, Илок, Шид, Сремски Карловци, Сомбор, Бачка Паланка, Злин,

Темишвар, Београд, Вршац, Крушевац и др. Омиљени предмет му је дрво, мада је радио и са другим материјалима.

Добитник је бројних признања и награда, међу њима се издваја Повеља за културу „Захарија Орфелин“ некадашњег СИЗ-а Вуковар док је као најбољи машинац 1977. године добио Плакету Савеза металца Југославије. Велике успехе имао је на сусретима аматера „Радничко културно стваралаштво“ у тадашњој СР Хрватској, те у Шиду, Зрењанину, Модричи, Лозници.

Осим што се бавио израдом скулптура, дубореза и портрета, Мићун Ненезић показивао је занимање и за медаљарство, хералдику и илустрацију књига у чему је такође био веома успешан. Поред тога Ненезић је у младости био и активан фудбалер у свом матичном клубу Слога из Борова. Био је члан више боровских организација, поготово оних у култури, једно време и политички активан, а био је и члан уређивачког одбора монографије „Борово кроз векове“.

На својој последњој изложби у Српском

живим и радим оставим неки траг и верујем да сам у томе барем мало успео“.

Мићун Ненезић сахрањен је на месном гробљу у Борову.

Срђан СЕКУЛИЋ

Следећи 403. број Извора излази у среду 5. август 2026.

Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у петак 31. јула на РТРС плус у 17:50, у суботу 1. августа на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 3. августа на РТВ 1 у 15:25.